

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МАЙСТЕРНОСТІ АКТОРА ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ

Освітній рівень	Другий (магістерський)	Курс	1
Ступінь освіти	Магістр	Семестр	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	5
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво	Аудиторних годин	32
Освітньо-професійна програма	Сценічне мистецтво	Лекції	22
Статус	Обов'язкова	Практичні	10
		Індивідуальні	-
		Самостійна робота	118
		Семестровий контроль	Іспит - 1 сем.

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Мізяк Віталій Дмитрович, старший викладач, кандидат мистецтвознавства
Профіль викладача	
e-mail	vit.mizyak@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів. Силабус укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Силабус визначає обсяги знань, які повинні опанувати магістри відповідно до вимог освітньої характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу спеціального курсу «Методика викладання майстерності актора драматичного театру», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень.

Метою вивчення навчальної дисципліни є процес опанування основних теоретичних та практичних засад методики викладання курсу «Майстерність актора драматичного театру».

Згідно з вимогами навчальної програми здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- законодавчі та нормативно-правові аспекти вищої освіти в Україні;
- історичні факти формування акторської професії;
- структуру навчальної дисципліни;
- методи роботи актора над створенням художнього образу;
- специфічні особливості різних театральних шкіл;
- види, стилі, жанри мистецтва;
- педагогічну методику викладання у вищій театральній школі;
- педагогічну та акторську етику.

Уміти:

- застосовувати вивчені знання на практиці;
- працювати на створенням художнього образу;

- застосовувати у навчальному процесі технічні вправи;
- працювати з психологічно-емоційними станами;
- аналізувати драматургію ролі;
- організовувати аудиторні заняття;
- готувати науково-методичний матеріал;
- розробляти та здійснювати підсумковий контроль.

Здобуті знання та вміння забезпечують формування таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність застосовувати фундаментальні знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати професійні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації.

ЗК10. Здатність знаходити, опрацьовувати, аналізувати та синтезувати інформації в мистецтвознавчих науках, проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

СК2. Здатність управляти процесами у творчо-виробничій сценічній діяльності або навчанні.

СК3. Здатність брати відповідальність за внесок до професійних знань і практик та оцінювання результатів діяльності колективу (творчого, навчального).

СК9. Здатність застосовувати основи педагогіки та психології у навчально-виховному процесі у вищих навчальних закладах мистецької освіти.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **програмних результатів навчання:**

ПРН2. Вільно оперувати всім комплексом отриманих знань. у сфері практичної професійної та дослідницької діяльності.

ПРН6. Розуміти умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження культурних цінностей, моральних обов'язків людини.

ПРН9. Виявляти здатність до генерування нових ідей.

ПРН18. Координувати та вдосконалювати процеси у творчо-виробничій сценічній діяльності або навчанні.

ПРН19. Брати відповідальність за внесок до професійних знань і практик та оцінювання результатів діяльності колективу (творчого, навчального).

ПРН21. Передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і не фахівцям. Самостійно розробляти педагогічні методики викладання фахових дисциплін (практичну і теоретичну їх складові).

Перелік тем.

I семестр

1. Вступ. Предмет і завдання курсу. Законодавчі та нормативні основи вищої та передвищої спеціальної освіти в Україні.
2. Загальна характеристика учбового процесу.
3. Методика проведення вправ на розвиток акторської психотехніки.
4. Методика входження в історичну атмосферу.

II семестр

5. Методика переходу від опанування власним «я» в будь-якому середовищі існування до «я» іншої людини в запропонованих обставинах літературно-художнього джерела.
6. Методика переходу від власного «я» актора до «я» персонажа.
7. Методика переходу від реалістично-психологічного існування життя персонажів до енергетично-емоційних імпровізацій на етапі створення сценічного та кінообразу.
8. Методика переходу від персонажа до сценічного та кінообразу.

9. Методика створення повноцінного сценічного та кінообразу в виставі та кіно за драматургією нереалістичного і нелогічного спрямування.
10. Проведення магістрантом практичного самостійного заняття.

Форми та технології навчання

Лекційно-теоретичні заняття, групові практичні заняття, індивідуальні заняття, самостійна робота.

Навчальні ресурси

Навчальні аудиторії, репетиційні майданчики, відділ технічних засобів навчання, навчальна лабораторія медіа-технологій (фонотека, відеотека), гаджети, точки бездротового доступу до мережі Інтернет, інтернет ресурси, кабінет історії театру, бібліотека. Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Telegram, Viber, Messenger, MOODLE.

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D		
60–63	E	Задовільно	
35–59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано, з можливістю повторного складання
1–34	F	Незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

90–100 – A – відмінно, повно розкрив зміст матеріалу в обсязі, передбаченому програмою; виклав матеріал грамотною мовою, точно використовуючи педагогічну термінологію, в певній логічній послідовності; показав вміння ілюструвати теорію конкретними прикладами, застосовувати її в новій ситуації при виконанні практичного завдання; продемонстрував знання теорії раніше вивчених суміжних тем, сформованість і стійкість використовуваних при відповіді умінь і навичок;

82–89 – B – добре, відповідав самостійно, без запитань викладача; може бути одна-дві неточності при висвітленні другорядних питань або у випадках, коли здобувач вищої освіти легко виправив їх після зауваження викладача.

74–81 – C – добре у викладі допущено невеликі прогалини, які не змінили зміст відповіді; один-два недоліки при висвітленні основного змісту відповіді, виправлені після зауваження викладача.

64–73 – D – задовільно неповно розкрито зміст матеріалу (зміст викладено фрагментарно, не завжди послідовно), але показано загальне розуміння питання і продемонстровані вміння, достатні для засвоєння програмного матеріалу.

60–63 – E – задовільно допущені помилки у визначенні педагогічної термінології, виправлені після кількох запитань викладача; здобувач вищої освіти не впорався із застосуванням теорії в новій ситуації при виконанні практичного завдання, але виконав завдання обов'язкового рівня складності з даної теми; при достатньому знанні теоретичного матеріалу виявлена недостатня сформованість основних умінь і навичок.

35–59 – FX – незадовільно (з можливістю повторного складання) не розкрито основний зміст

навчального матеріалу.

0–34 – F – незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) виявлено незнання здобувач вищої освіти більшою або найбільш важливою частини навчального матеріалу; невміння робити висновки і узагальнення; незнання визначення основних понять, законів, правил, основних положень теорії.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів вищої освіти з особливими потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів вищої освіти у міжнародних та вітчизняних конкурсах творчих робіт, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу

Викладення дисципліни відповідає вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського».

Рекомендована література.

1. Барнич М. Психотехніка актора: майстер-клас: монографія. Київ: Пінзель, 2018. 197 с.
2. Біль Р. І. Виховання акторської харизми : методичний посібник. Вінниця : Нова книга, 2013. 232 с.
3. Борис І.О. Шлях до професії актора театру та кіно (відповідно до вимог ECTS) : навч.-метод. посіб. з навч. дисципліни «Майстерність актора» для студентів 1–4 курсів спец. «Актор драм. театру та кіно» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т театр. мистецтва, Каф. майстерності актора ; [уклад. І. О. Борис]. — Харків : ХДАК, 2012. — 44 с.
4. Ботунова Г.Я. Становлення театральної освіти в Харкові // Pro Domo Mea : нариси / Харк. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. – Харків, 2007. – С. 256–265.
5. Ботунова Г.Я. Творчо-педагогічна діяльність Олександра Скибневського в Україні // Польські рефлексії в літературі та мистецтві Слобожанщини : матеріали Міжнар. наук. симп., Харків, 2014 р. / Ген. консульство Республіки Польща в Харкові, Харків. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна, Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського. – Харків, 2015. – С. 230–260.
6. Ботунова Г.Я. Театральна освіта в Харкові: від драматичної школи до Національного університету // Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського, 1917–2017 : До 100-річчя від дня заснування : мала енциклопедія : у 2 т. – Харків, 2017. – Т. 2. – С. 11–148.
7. Волицька І. Театральна юність Леся Курбаса: Пробл. формування творч. Особистості / І. Волицька. — Л.: Ін-т. народознав. НАН України, 1995. — 150 с.
8. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
9. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи : [Навчальний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури]. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 396с.
10. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: Літопис, 1999.
11. Довженко О. Про красу / О. Довженко. – К. : Мистецтво, 1968. – 532 с.
12. Кабула О. Становлення та розвиток українського театру: історико-педагогічний аспект [Електронний ресурс] / О. Кабула // Культура України. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ic.ac.kharkov.ua/RIO/kultura44/34.pdf>.

13. Клековкін О. Ю. THEATRICA: Лексикон / ПСМ НАМ України. — К. : Фенікс, 2012. — 800 с.
14. Кнебель М. Про дієвий аналіз п'єси і ролі. Львів, 2020 92 с.
15. Лобанов А. П. Школа майстерності: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Харків: Федорко, 2012. 68 с.
16. Курбас Лесь. Філософія театру. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. 917 с.
17. Мар'яненко, І. О. Сцена, актори, ролі. К. : Мистецтво, 1964. 290 с.
18. Митці України: Енциклопедичний довідник. — К., 1992.
19. Марушкевич А. А. Педагогіка вищої школи . Київ: Обрії , 2012. 220 с.
20. Олійник Л. А. Спільне виховання акторів і режисерів / Л. А. Олійник // По той бік очей. — К., 2003. — 40 с.
21. Патріс Паві Словник театру. – Львів, 2006. – 640 с.
22. Саксаганський, П. К. Моя праця над роллю [Електронна копія]. Електрон. текст. дані (1 файл : 2,10 Мб). — Київ : Мистецтво, 1937 (Луцьк: ВДОУНБ імені Олени Пчілки, 2018). <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=9990>
23. Станіславський К. Робота актора над собою. Київ: Мистецтво, 1953. Факсимільне видання. – Львів, 2011. 402 с.
24. Театр: історія, теорія, практика. Збірник статей / Problemy teorii dramatu i teatru. Tom Dramat. Tom 2. Teatr. Wybór i opracowanie Janusz Degler. Wrocław, 2003. Переклад з пол. – Львів. 2013. 296 с.
25. Тополевський, В. Ю. Етюд як основа майстерності актора [Текст] / В. Ю. Тополевський // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (23-24 листоп. 2017 р.) / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології ; [редкол.: В. М. Шейко та ін. ; відп. за вип. Н. М. Кушнарєнко]. – Харків, 2017. – С. 246-248.
26. Тополевський, В. Ю. Педагогічний вплив на розвиток творчої індивідуальності майбутнього актора [Текст] / В. Ю. Тополевський // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури ; [редкол.: В. М. Шейко (відп. ред.) та ін.] ; за заг. ред. В. М. Шейка. – Харків, 2015. – Вип. 51. – С. 144-151.
27. Тополевський, В. Ю. Сучасні аспекти виховання майбутніх акторів [Текст] / В. Ю. Тополевський // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харк. держ. акад. культури ; [редкол.: В. М. Шейко (відп. ред.) та ін.] ; за заг. ред. В. М. Шейка. – Харків, 2014. – Вип. 47. – С. 198-204.

Інформаційні ресурси.

1. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського <http://mtlib.org.ua/>
2. Харківська державна бібліотека імені В. Г. Короленка <https://korolenko.kharkov.com/>
3. Електронна бібліотека «Культура України». URL: <https://was.media/uk/>